



Foto: Henrik Philipsen

## Ny feltstation i Grønland

**Grønland har fået en ny feltstation i Kobbefjord nær Nuuk. Stationen vil i fremtiden blive brugt af de mange forskere, som kommer til området for at undersøge klimaændringernes betydning i Arktis.**

I bunden af Kobbefjord, kun ca. 25 kilometer fra Nuuk, har man indtil slutningen af oktober kunnet følge, hvordan en miniudgave af Grønlands Naturinstitut har taget form. Nu er arbejdet midlertidigt indstillet for vinteren, men den nye feltstation vil stå færdig i juni 2009, når forskerne vender tilbage i felten igen.

Stationen kommer til at bestå af to små huse. I det største på 55 m<sup>2</sup> er der indrettet laboratorium, lager, opholdsrum med køkken og fire køjer, bad og toilet. I et lille hus på 8 m<sup>2</sup> skal stationens generator stå.

Den lille feltstation bliver først og fremmest bygget til de forskere, som er en del af det nye monitoringsprogram Nuuk Basic ([www.nuuk-basic.dk](http://www.nuuk-basic.dk)), der i fremtiden skal overvåge klimaændringerne og deres påvirkning af den vestgrønlandske natur. Stationen vil også blive besøgt flittigt af de mange forskere, som i årene fremover skal arbejde ved det nye klimacenter ved Grønlands Naturinstitut. Klimacenteret vil på denne måde få enestående forhold, hvor forskerne den ene dag kan indsamle data i felten enten fra et af instituttets skibe eller fra hytten i Kobbefjord, og så dagen efter kan sidde på deres kontor i Nuuk og bearbejde deres data. Lignende forhold findes for øjeblikket kun ved UNIS på Svalbard.

Stationen i Kobbefjord er doneret af Aage V. Jensens Fonde, som også har finansieret det skib, Aage V. Jensen II, som står for transporten imellem Nuuk og Kobbefjord. Grønlands Naturinstitut er ansvarlig for driften af stationen, der finansieres af Energistyrelsen.

Morten Rasch

Kontakt: Henrik Philipsen, Grønlands Naturinstitut, [heph@natur.gl](mailto:heph@natur.gl)

## Det pureste uld

Den langskæggedes dun, sådan kan det grønlandske udtryk for moskusokses inderuld oversættes direkte. Ordet 'qiviut' (dvs. 'dun' i flertal) er blevet betegnelsen for denne specielle arktiske fiber og er kommet med i det eksklusive selskab af internationale inuit-låneord som f.eks. qajaq og anoraq.

Moskusokses inderuld er en rigtig specialitet. Yderst har dyret sit lange hår, men nedefter frakken, tæt på huden, sidder et tykt lag af verdens tyndeste og blødeste uld. Qiviut fældes hvert forår, og det giver almindelige mennesker mulighed for at indsamle noget til egen fornøjelse, hvis man kan komme til moskusland, f.eks. i og omkring Kangerlussuaq i Vestgrønland.

Qiviut isolerer otte gange bedre end almindelig fåreuld og er blødere end cashmere. Qiviut-fibre er kun ca. 18 mikrometer i diameter (et gennemsnitligt menneskehår er 50 mikrometer) og vokser fra moskusoksehudens sekundære hårsække, som ingen fedtkirtler har. Derfor er qiviut meget tørt og har kun 7 % af fåreuldens fedtindhold - og slet ingen lanolin. Det gør det til et fund for uld-allergikere, som gerne vil bruge uld, men undgå de kløende udslæt. Desuden mangler qiviut næsten helt de små skæl og modhager, som fåreuld har, så qiviut kan ikke filtrere og heller ikke krympe, uanset hvor varmt vand det vaskes i.

Det meste af det qiviut, der forhandles som fint spundet garn eller færdige, ultralette vanter, huer og sjaler, stammer fra moskusokser i arktisk Canada, især Victoria Island. Her nedlægges hver vinter i tusindvis af moskusokser, og ulden bærer direkte af skindene. Råulden sendes til Peru for at blive spundet til fine tråde. I Alaska holdes et par steder 'tamme' moskusokser, som i fældetiden hyppigt friseres for at sikre mest muligt af de dyre fibre i bedst mulig kvalitet. Ren rå qiviut har p.t. en markedspris på 5.000 kr./kg, men er det først spundet til fint tynd strikkegarn, ligger kiloprisen for den bedste kvalitet over 14.000 kr./kg. Indfarvet qiviutgarn er endnu dyrere. Et voksent dyr producerer 2,5-3 kg qiviut årligt, men det er selvsagt svært at få fat i det hele ude i naturen. I Grønland lever der omkring 20.000 moskusokser, hvoraf halvdelen findes i Vestgrønland, de fleste i Kangerlussuaq-regionen. Hvert år fældes dyrene mindst 40 tons qiviut. Det er altså ikke nogen dårlig business, der kunne skabes med qiviut. Så uld rimer på guld!

Henning Thing